

CIENCIA È INDUSTRIA

APROPÓSIT DEL CENTENARI D' UN DESCOPRIMENT

Recordo que mon amich lo doctor H. en la relació dels centenaris que se escahuen en l' any actual hi inclou lo del descobriment del gas per l' enginyer francés Felip Lebon.

Molt cert es lo que diu mon amich «que las conquestas de que s' envaneix l' època actual no haurian sigut possibles sense 'ls treballs de las generacions anteriors», y aquest motiu, tan cert es, que 'ns obliga á ser respectuosos y agrahits ab nostres antepassats que 'ns llegaren la prehuada herencia qu' ara disfrutem.

La utilisació del gas pera la iluminació pública y particular no es dels nostres días.

Demá, dia 28 de Mars fará cent anys que l' enginyer Felip Lebon descobrí aquest gas extrayentlo de la llenya.

Pero 'l gas que ara utilisem ¿es lo mateix que descobrí en Lebon? Si. ¿Y com es que fracassá son projecte al pretendre utiliar lo gas pera l' alumbrat en gran escala? Per lo que diu lo sabi Echegaray en sa obra *Teorías modernas sobre la física* «los descobriments científichs passan al terreno de la industria y l' idealisme de la ciencia pren realitat humana, quan lo geni de la invenció pronuncia aquesta paraula, símbol de tot progrés en l' ordre material: *baratura*.»

Aquesta paraula *baratura* ¿qui va pronunciarla? No fou en Lebon sino en Wiliam Murdoch que en l' any 1803 veié realisat en la pràctica lo descobriment científich de 'n Lebon.

Nos es impossible separarlos; abdos inventors han prestat á la humanitat un gran ser-

vey y res mes oportú que dedicárlohi un recort, nosaltres que perteneixem á la generació que està presenciant la agonía de aquest procediment d' alumbrat y tenim la sort de veure com un invent mes útil veá substituirlo ab ventatja donant mes claror y resultant mes barato.

Pero es molt trist considerar que tot y tinent ja descobert lo gas per en Lebon, hariam quedat á las foscas, á no haver vingut en Murdoch á desbrosar lo camí pera ferlo practich.

L' un sense l' altre, l' invent era irrealsable ¿y perqué? Perqué en Lebon posehia l' esperit científich en l' ordre especulatiu mentres que en Murdoch, mes practich, posehia las aptituds industrials y prestava acatament á las exigencias de la economía.

De manera que entre la ciencia especulativa y la ciencia práctica, ó sia la industria, existeix un verdader dualisme que, en mon concepte, retrassa lo desenrotollo del progrés.

¿Desapareixerá algún dia aytal dualisme? En absolut, crech que no. Pero sí, considero que ab lo temps anirá disminuint la influència que exerceix la economía sobre la industria gracias á un major desenrotollo de la ciencia especulativa.

Perqué analisant abdos conceptes trobem que la ciencia sols investiga la veritat sense preocuparse de sus aplicacions y que del coneixement exacte de totes las lleys que regeixen lo mon prompte 'n trauría la ciencia lo domini absolut de totes las energías que l' animan.

La relació que hi ha entre un descobriment científich y sa aplicació á la industria es tan immediata que l' avens en un ordre se manifesta per lo progrés en l' altre; pero la industria travalla solsament per avuy, travalla al

día mentres que la ciencia travalla per l' endemà.

La industria ve á satisfer las variadas necessitats del home y com que aquestas son tan exigentes que no admeten espera s' atropellan pera calmarse apropiantse tot lo que directe ó indirectament pot compláurelas.

L' invent no porta pas al naixer marcada en sí la única exclusiva y adecuada missió que ha de realisar en lo concert variat y armónich del organisme científich, puig pera sa piguer sa missió y son lloch tindriam de conèixer totes las misteriosas relacions que uns cossos tenen ab altres, totes las lleys del ordre natural, que vol dir tota la ciencia, y com que las necessitats del home sols se preocupan de sa satisfacció immediata agafan lo invent que mes pot convenirli, que sempre resulta lo que més s' aproxima á la realitat exigida, y siga ó no siga lo mes adecuat l' utilisa y se 'n aprovecha fins que un nou invent que satisfassi mes complertament las esmentadas exigencias ve á substituir al anterior deixantlo per inútil, quan en lo concepte intrínsec de la bondat tots valen igual y lo que hi ha es que l' invent arreconat esperará á que en lo seu dia cuan li corresponga puga complir sa missió natural lliure de violencias estranyas.

Quan mes se violenta la missió d' un invent aplicantlo pera fins que no sigan los seus predestinats, més aquell manifesta sas condicions de carestía, y viceversa, cuan mes naturalment compleix sa missió més guanya en calitat y més se manifesta per sa baratura; y guiantnos per lo que pasa ab los agents naturals que son los únichs que lliurement compleixen sa adecuada missió, aqueixos son los que ab mes perfecció satisfán las necessitats y 's manifestan per l' absoluta bondat y per la negació complerta de la economía, que es no tenir valor.

¿Y perqué en la naturalesa pasa aixís? Perqué l' obra de la naturalesa se mou dintre d' una ordenació acabada, perqué tot està armonisat, y cada un de sos elements compleix sos particulars fins, si be no guanyantse res, tampoch res perdentse dintre de la universal transformació.

¿Y quién es l' home que pot dir lo que 's pert en las contínuas transformacions de la industria?

La industria fins considerada en lo concepte purament abstracte es cara per lo molt que malmet comparat ab lo poch que utilisa.

La verdadera ciencia com que segueix pas á pas los mateixos procediments armónichs

de la naturalesa per forsa ha de ser barata perque no malmet res, tot ho utilisa quan ho coneix, y ho utilisa donantlí 'l lloch y encomanantli la missió que naturalment li correspon; de manera que quant mes la industria se perfecciona en lo sentit de aplicar los procediments y energías naturals que la ciencia va preparantli, mes sos productes son perfectes y adecuats á satisfer las necessitats de l' home y mes van acostantse los seus valors al límit zero que sols alcansan determinats productes de la naturalesa.

En mon concepte aquest apparent antagonisme entre la ciencia y la industria naix del atrás en que ara y sempre s' ha trovat la ciencia respecte á las necessitats que l' home ja senti lo primer dia de venir al mon, y encara que aqueixa febre del desitj siga l' agulló que impulsi á la industria, no es prou estimul pera la ciencia, que mes serena sols se preocupa de la veritat en las regíons de la idea, pero bo es fer constar que en son curs majestuos si ella un dia s' adelanta á la industria y un altre se l' hi atrassa es de esperar que en últim terme, en la realitat se confonguin y abdos conceptes que ja en la esfera del pensament no poden separarse, serán una sola cosa lo dia que 'l desentrollo de la ciencia siga, sino complert, lo suficientment extés y á las horas pot ser serà tanta la disminució del factor *barato* que la ciencia-industria al mateix temps que investigui las veritats de l' ordre especulatiu, aquestas per elllas mateixas ja compleixin sa adecuada missió dintre del concert unixersal y satisfassin en la práctica, sino totas en absolut, la major part de las necessitats que porta en si la vida.

A las horas se confondrán ciencia é industria en la realitat perque haurán desaparegut las trabas de la economía y se desenrotillaran lliures en un sol y únich concepte.

JOAN VALMAÑA.

AVIS

La Senyera desde 'l prop vinent número, que portará la fetxa del 3 d' Avril, constarà de 12 planes, sens qu' aqueixa nova millora suposi als nostres suscriptors, augment en lo preu de la suscripció.

L' ADMINISTRADOR.

SOLEYADA

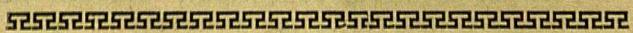
Sota la calda del sol
com el bosch adormit calla
assota el tou del fullam
entre frescors ombrejadass...
y las socas dels grans arbres
redressantse magestuosas
pel blau buyt de las ventadas!...

Las ventadas que no hi son
ni en allí ni en tot l' entorn
sinó tant sols la gran calma...
y allá baix, estés el plà
tot overt, tot roig, tot clar,
fumejant sota la calda...

Y las cigalas cantant
en l' ombrá que 'ls arbres fán
fressejant desesperadas
en un silenci aixordant.

Mentre sona al horissó
una nota fonda y grave
com perduda vibració
d' un grant cant que may s' acaba
apagantse lentament
llisa... estesa... llarga... llarga...

CLAUDI PLANAS Y FONT.

CRÓNICAS BARCELONINAS

Alló de que en lo teatro tutto é convencional que diu en Cherubini de «El duo de l' Africana» va prenen tal increment que es d' aplaudir la forma ab que fou presentat lo drama «Silenci» d' en Gual en la representació casi familiar que tingué lloch en lo teatre Lírich.

Encar que exagerada la forma, sos efectes han de ser saludables ó haurían de serho si 'ste en compte que tota acció te una reacció y que la goma encar que després d' estirada sembli pendre altre volta sas primeras dimensions, sempre es una mica mes llarga de lo que avans ho era.

La forma de presentació de «Silenci» ve á tancar una protesta del amanerament y del convencionalisme que á pasos agegantats s' ensenyoreja de nostres teatres. Ja no 's respectares; la veritat real es una manifestació nula, quan ni lo pudor queda de cubrir la mentida y la convenció ab gasas que deixin veure sols part de sas nuesas.

En «Silenci» los actors enrahonan ab veu natural; sas acciones son las adecuadas, las correntas, res de frases intempestivas y acciones

mes intempestivas encare; la platea queda voltada de penumbras y talment sembla que l' escena 's presencia á través d' un forat de pany que la curiositat ha incitat á furejar.

Ja he dit que tot aixó es exagerat, mes sempre val mes aixó, que aquellas plateas il·luminadas expléndidament á las quals s' hi acudeix mes be á presenciar los escots de las donas màcas que las bellesas del art; sempre val mes aixó que aquellas enfiladas de versos que provoca lo galan en determinada escena després de la qual s' ennuega y pert l' alé, sempre val mes aixó que aquells cors en que surten las donas totas juntas per un canto y per l' altre tots los homens, com si no fos fins lley de la naturalesa que 'ls homens y las donas formin parellas, y que dos ó tres sigan amichs á pesar de tindre un veu de baix y l' altre ó altres las posehiixin de barítono ó tenor, cosa que no 's veu en la escena en la que es lley foriosa que 'ls baixos conspirin ó critiquin junts y per separats dels que tenen la veu mes prima; sempre val mes aixó que no que un personatje estiga enterat de tot lo que ha de succehir y s' adelanti al publich y li conti tot lo que ha de pasar ó pasar pot, representant á lo millor un sabi lo tal personatje sent aixís que sols un boix enrahone sol ó va á contar á tothom las penas que 'l corsecan.

Ben sert es que 'ls estrems se tocan, mes obto pel estrem del naturalisme de «Silenci» avans que obtar per lo convencionalisme etxagerat que avuy predomina.

He dit avans que los efectes d' aqueixas protestas ó tendencias dintre del art haurian de ser saludables, y he dit haurian perque en realitat es dificil que prenguen increment dada la forma en que es verifican. Eixas presentacions son purament familiars, se reunexen sols á presenciarlas aquells que ab prevenció es sabut que los hi ha d' agradar, en una paraula y que 'm perdonin los autors, no hi ha 'l valor suficient de posar la idea al judici públich. «La Fada» de Morera, la va sentir qui va poder no qui va voler; «Silenci» qui sab si 'l tornarán á sentir ni 'ls que poden... y es una llàstima tenir que formar opinió fonentla en los motllos d' uns quants crítichs apasionats en son mes gran número, que á lo millor ó hi veuhèn perlas ahont hi han tacas ó hi veuhèn tacas ahont sols s' hi troben diamants.

**

Com á postres dech recordar lo triomf d' en Gimerá ab la presentació de «El Padre Juanico» á Madrit. Es digne de notarse que á en Guimerá lo veyam primer en catalá avans que sas obras fosen traduhidas á altres idiomas; després lo vejerem en «Terra baixa» després que «Tierra baja» fou estrenat á Madrit y ja sabíam d' avans com á consol que l' obra estava escrita en catalá y traduhida; lo mateix que passa are ab MOSSEN JANOT.

Rebi ma cordial enhorabona l' insigne escriptor.

FRITZ P.

Barcelona Mars, 98.

CRIM PASSIONAL

¿Qué hi fa aquí aquesta multitut atapahida al voltant de son cadàvre?

Feume lloch; obriume pas: gahont es el Jut-
je?

Senyor Jutje: no 's molesti en cercar á l' homicida. He esset jo qui la ha matada.

Vosaltres que 'm mireu sorpresos, ab ulls esferehits; qu' ab horror aparteu de mi la vista y ab gesto repugnant donau á comprender que us socb repulsiu.....

¿Qué diu are? que 'm dongui pres?... jo
pres?

Ah, sí! Vosté es lo representant de la lley...
vosté es a qui toca fer justicia.

Lley!... Justicia!... Paraulas buydas de sentit comú moltes vegadas...

Se pren á un malvat y jo de malvat no 'n soch; demano que se 'm respectin mos drets de persona honrada. Jo la he matada; pro no soch un assessí...

Quí es de vosaltres, turba ignorant, que
diu que soch boig? He sentit que 'm tracteu de
boig; boig jo?

Humanitat anémica qu' admets teorías absurdas, que creus lo que volen que cregas, que pensas ab lo cervell dels altres, que no tens criteri propi, que corras cap ahont t' empenyen, que vius dintre d' una atmósfera viciada, y admets com á infalibles los decrets erronis qu' han dictat los homes: tu si qu' ets boja.

¿Qué sabeu vosaltres lo que son las afec-
ciones psicológicas? ¿Qué hi enteneu en los crims
d'amor?

Ella, en cambi del meu cor, m' havia entregat 'l seu; era ben meu: jo 'l possehia... Y era felís, y 'l mon me somreya, y en mitj de las ilusíons mes falagueras veyá transcorre 'ls jorns de ma existencia, tranquil, com llach assossegat de tersa superficie; serens, com firmament sense celatges, riallers, com matí de primavera;... y era pera mi la vida un doll inagotable de delicias, d' inefables plahers, un concert d' armonías, un tresor de valor inestimable; tenia tots los encants, tots los atractius; pera mí no hi havía en la terra altre passió que la que 'l seu amor m' inspiraba; en sa contemplació m' embadolia, en las modulacions de sa veu m' extasiava, y á son costat l' ànima meva s' assadollava d' amor, de ditxa inmen-
sa...

Quan mes lo mon me somreya, oblidant sos juraments entregá son cor á un altre home. Pera entregarlo á n' ell, necesari era que me 'l robés á n' á mí; era una lladra: va faltar á sos juraments; era una perjura: va matar mas ilusions, mas esperansas; va assassinar mon ámia: era una criminal.

Jo que sé que la Lley no castiga aquets crims, he volgut ferme la justicia per mí mateix.

Castiga 'l códich los crims d' amor? No.
Cada día se 'n cometan y culpables y sacrificats no son may vistos; la humanitat es cega.

Si fossin castigats aquets abusos criminals que enmalalteixen l' ànima fentli sofrir una agonía lenta, jamay hauria arribat á convertirme en homicida.

No hi ha efecte sense causa; aquesta ha sigut gran, donchs los efectes han hagut d' esser desastrosos. Caygui la responsabilitat sobre de qui es culpable.

Lley!... Justicia!... Quin camí mes ple de tortas casi sempre.

Un pobre, un home de bé empró faltat de recursos, se veu precisat á furtar un pa, una substància qualsevol, pera alimentar á sa familia famolenca y se 'l empresona. La multitut la escarneix, li diu lladre, y li inspira repulsió en lloch de tenirli llástima, al mateix temps que passa á frech d' algúin d' aqueixos canallas qu' han causat la desgracia, la ruïna, la mort, d' innombrables personas honradas, per l' afany d' enriquirse y cercolan per la vía pública ab la testa alta y la humanitat li guarda tota mena d' atencions, lo respecta, lo defensa si es precis y 'l té per persona honrada no obstant y sapiguer totas sas malifetas... Y pensar que 'ls que 'm tracteu de boig sou los que á ulls cluchs admeteu aquets convencionalismes!

Are que m' heu sentit; ja qu' haveu volgut
veure en mí 'l butxi y no la víctima; si vos ha-
gués passat un cas semblant al meu... ¿qu' ha-
guerau fet? ¿Qu' haguereu fet, dich?... ¿Qué no
ho sentiu?

Ah! calleu; calleu perqué en vostre interior
sentiu una veu que us diu qu' haguesseu obrat
igual que jo... no es veritat?... En mudiu!

Senyor Jutje: ja 'm donch pres.
Posis al meu cas, reflecsioni, consulti sa
conciencia y després... me condempni: Atre-
veixis!

JOAN BTA. CAMÓS.

Mars de 1898

PTANY

Jorns de gaubansa, d' amor y ditxa,
horas gojosas que haveu passat,
per dissort meva, d' una volada,
sens deixar rastre, per no tornar.

¡Com vos anyoro! Quan la tortura
mes forta sento dels desenganyos,
quan trist fugintne del mon que gosa
afanyós cerco la soletat;

Vostre memoria porta á ma pensa
lo que voldría sols olidar,
fent que ab mes forsa mon cor bategui,
fent del deliri juguet mon cap.

Puig que de sobte, la imatje, hermosa
de qui m' aymava ve à mon devant,
qui 'm sembla veure que amorosida,
sonrisme encare com feya avants.

Y foll, sens esma, fins crech tenirla
entre mos brassos bella com may:
lo foch rebentne de sas miradas,
de son pit verge sentint l' escalf.

Y de caricias me crech colmarla,
y de sos llavis oure m' apar
mots de dolsesa que ants jo bebia,
sa fresca boca petonejant.

Un mon de ditxas despert somnio,
de sofrir lliure per curts instants
puig que ben prompte, ja deixondantme,
mes trista oviro la realitat.

Y veig llavoras, que sol me trovo
ab mas greus penas y desengany;
puig ja no m' ayma qui tantas voltas,
aymarme sempre me va jurar.

Y mon cor plora ple d' anyoransa,
d' amor y joya trovantse falt:
es sols la vida lo que li sobra,
puig que aixis viure me cansa ja....

Jorns de gaubansa, d' amor y ditxa,
en que jo aymaba y era estimat,
¿perqué passareu d' una volada
sens deixar rastre per no tornar?

JOAN BRUGUER CANER.

NOVAS LOCALS

Avuy se celebren en tota Espanya las eleccions pera Diputats á Corts.

Las grans proves de cultura, propias de sa esmerada educació política, que sempre en semblants cassos ha donat l' poble de Palamós, 'ns responen de que la diada d' avuy, diada del ciutadá, passarà en nostre vila, tranquila com sempre.

En la nit del 19 del corrent, ab motiu de ser la festivitat de Sant Joseph, la societat coral d' orquesta *Lo Progrés* obsequiá ab una serenata á en Joseph Camós, paysá nostre, que resideix á Epernay y ha vingut á passar alguns días entre nosaltres.

Las composicions escollidas foren *Al Mar*, d' en J. A. Clave; *La Aurora*, d' en J. Rabantós, y *La Donzella de la Costa* d' en R. Bartomeus, totes ellas ben executadas ab lo bon gust y afinació que ja havíam sentit en altres audicions.

L' hivern se va despedir de nosaltres ab cara riallera, deixant que lluhís l' sol y escafés de debó. Per contra 'ls primers días de la primavera, estació en que entrarem lo diumenge, han presentat un aspecte millor de tardor, ennuvolits y ventosos.

Per carta rebuda d' un amich nostre que resideix á Madrid sabem positivament que la Direcció general d' Obras públicas ha d' ha-

ver trasmés aquesta setmana ordres apremiants al cos d' Enginyers de la província, para que 's comensi desseguida l' replanteig de la carretera de la Gangá.

No disposant d' espai en aquest número pera donar compte del fallo de la Comisió mixta referent á la competencia entaulada entre 'ls Ajuntaments de Palamós y de San Juan de Palamós á propòsit del allistament del minyó Victor Vergonyós y Vicens, ho farem en lo del diumenge pròxim.

Diumenge al matí arribá á Palamós l' candidat d' oposició en Joseph M.ª Vallés y Ribot, que devant de nombros auditori explaná son programa en lo teatre Cervantes.

També visitá nostra vila l' dimarts l' candidat ministerial en Ramiro Alonso P. de Villapadierna, sent obsequiat per bon nombre de sos elegidors ab un sopà y recepció á casa 'n Feliu Ribera, qu' es allá 'hont s' hostatjà.

Segóns se 'ns ha dit ha presentat la dimissió del carrech de president de la Junta constructora del nou edifici propietat del Centre Económich, en Norbert Espinet.

Lo renomenat escriptor catalá en Joaquím Cabot y Rovira, 'ns ha fet ofrena de son nou volum titolat «*De fora casa*», del que ab gran elogi se n' ha ocupat la premsa.

Ab mes detenció escriurem nosaltres un altre jorn, cnatre ratllas sobre dit llibre, al que per lo que d' ell en portém llegit, no temim reparo en calificá d' obra mestre.

Agrahím de tot cor l' atenció d' en Cabot.

Sembla despertarse l' afició á obras particulars en lo nou cementiri. Actualment s' està construint 3 panteóns, haventse ja demanat permís per alguns altres. La restallera de nintjos que fa construir l' Municipi prompte quedará llesta.

Dijous fou trasladada en profesó de l' església del Hospital á la Parroquia la imatge de la Mare de Deu dels Dolors, comensant l' endemà al vespre lo septenari, en l' qual predica l' Dr. Sebastiá Gibert Pbre. La part musical va á càrrec de l' orquesta que dirigeix lo mestre en Enrich Casademont.

Com á detall curiós farem constar que la Congregació dels Dolors conta en eixa vila 102 anys d' existència.

Registre civil

NAIXEMENTS

Noys	2
Noyas	0
Total	2

DEFUNCIONS

Guillém Oliva Margarit, 6 mesos.—Maria Rigau Matas, 70 anys.—Dolors Sistané, 2 id.

R. E. P.

Secció Comercial

Desde l' dia 19 de Mars lo moviment de nostre port ha sigut lo següent:

ENTRADAS

De Sant Feliu, polacra goleta *Teresa*, 81 t., p. Casadevall, ab efectes.—De Sant Feliu, llaud *Concha*, 40 t., p. Alberto, ab id.—De Barcelona, vapor *García Vinuesa*, 753 t., cap. Muñoz, ab id.—De Barcelona, vapor *Cabo San Martín*, 1201 t., cap. Gregorio, ab id.—De Sant Feliu, vapor *Cabo Peña*, 1.213 t., cap. Guerrichecorrea, ab id.—De Barcelona, vapor *Cíervana*, 939 t., cap. García, ab id.

DESPACHADAS

Pera Marsella, vapor *Cabo San Vicente*, cap. Muñoz.—Pera Cette, vapor *San Martín*.—Pera Marsella, vapor *Cíervana*.—Pera Barcelona, llaud *Monserrat*, p. Berta.—Pera Cette, vapor *Cabo Peña*.—Pera Valencia, llauds *Teresa* y *Concha*.—Pera Barcelona, llaud *Anita*.

FEMINISME POLÍTICH

En l' article publicat en lo número tres de LA SENYERA, vaig donar en extracte una idea del desenrrotlo que en tots los ordres va prenen lo feminisme: y com que es aquesta una materia inagotable, aprofitant la circunstancia de que l' dia que surti aquest número se verificarán en tota Espanya las eleccions de Diputats á Corts, m' he proposat dir alguna cosa referent al dret electoral de la dona. No vaig á jutjar la questió, manifestantme en pro ó en contra: l' carácter de aquest setmanari, alluynat de las lluytas políticas, tampoch m' ho permeteria: mon objecte es presentar lo problema á la curiositat del llegidor, relatant alguna anécdota y donant compte, si be molt per alt, del estat de la questió.

Quan la revolució francesa va proclamar los drets de l' home, la llibertat, la igualtat y la fraternitat; no faltaren algunas veus que volgueren extender aquets principis á tots dos sexes. Si l' crit general era l' d' abaix los privilegis, ¿per quina rahó, deyan l' home ha de estar en una situació privilegiada respecte de la dona?

En temps de Napoleón, parlava Madame Staël á favor dels drets de la dona, y al veure que l' emperador s' en burlava, li replicá: «en un país en que s' talla l' cap á las donas me crech que tenen lo dret de sapiguer perqué».

Lo moviment feminista ha anat creixent cada dia, y al demanar lo dret electoral sol usar l' argument de no poguer entendre que s' reconegui l' dret de intervenir en la cosa pública á un ximplet, y s' negui l' mateix dret á talents tan privilegiats com los de George Sand, Sofia Koralesky, Concepció Arenal y altres donas eminentes que podrian citarse.

La opinó contraria diu que no s' ha de legisllar per las excepcions, y la regla general es que la dona s' trova en un estat inferior á l' home en quant á la intel·ligencia. Mes l' argument principal no es aquest: la incapacitat de las donas, que en la antiguetat las sometia á perpetua tutela, está esborrada de las lleys: la limitació en l' exercici dels drets de la personalitat, no se deu principalment á la ignorancia: si aixís fos s' hauria de aplicar també en bona justicia als homes sense cap il·lustració, que desgraciadament abundan sobre tot aquí á Espanya. La dona pot ser, y es en alguns països, reyna: donchs, se la considera ab talent y dots pera poguer ser cap del estat: si no se li permet ser alcalde, (1) y no se li concedeix lo vot no es porque s' tinga la creencia de que no hi hagi cap dona apte pera desempenyar la presidencia de un municipi, (las reynas presideixen lo concell de ministres): no es porque s' cregin que no hi hage donas que votarien ab més conciencia y coneixement de causa que molts homes; sino que s' té en compte que no cumpleix los mateixos debers. Si hi ha d' haberhi igualtat ab los drets que n' hi hagi ab los debers, dihuen algúns: mentres sobre l' homes pesa la càrrega de las obligacions, just es que disfruti de més drets: quan la dona estiga subjecte al servei militar, á las horas se podrà parlar de concedirlis drets polítichs.

Altres autors atribueixen la falta de personalitat política de la dona, á la costum. No s' fa estrany que hi hage reinas, dihuen, perque sempre n' hi ha hagut: en canvi, s' es-tranyaria molt veure una dona empunyant la vara d' arcalde: y tambe s' vindria de nou, veure un grupo de noyas ó de vellas anant á votar.

N' hi ha d' altres que dihuen que si la dona votés, seria donar dos vots al marit; ó tants vots de més al pare com fillas tinga; á lo que contestan algúns que de vegadas es la dona, qui fa votar al marit.

Y aixís està l' problema aquí á Europa, notwithstanding no obstant una forta corrent feminista, dividida en dues branques: una radical que vol de moment la igualtat absoluta entre homes y donas: y una altre que n' podriam dir conservadora, ó mes ben dit moderada, que no vol anar tan depressa, creyent que poch á poch, y demandant lo que no discrepi gran cosa ab la opinó general, es mes fàcil anar endavant. Inútil es dir que á Inglaterra es ahont està mes extés lo feminism conservador.

DOCTOR H.

(1) Al fer totes aquestas consideracions me refereixo principalment á Europa: puig ja en l' article «Feminisme» feya constar que á l' Australia y en alguns estats de Nort Amèrica, gosavan las donas de drets civils y polítichs.

J. BURELL & Cia

CONSTRUCTORS

Vila y Vilá, 117.—BARCELONA

Especialitat en Yachts,

Llanxes de vapor, Remolcadors, Canuas, Canots, Llanxes de Salvament, etc.

TALLER DE VELAMEN

Únich á Catalunya y á Espanya pera Yachts, tendas pera l'camp, bany, cassera, etc.

Lonas inglesas y del pais

Direcció telegràfica, «YACHTS», BARCELONA

Casa constructora del bot de salvament de Sant Feliu de Guixols.

YACHTS fets per J. Burell: **Nitetis, Atlant II, Atlant I, Niobe, Conqueridor I, Conqueridor II**, del Real Yacht Club de Barcelona.

NIODE, constructor Burell, 3 primers premis.

Pasteria inglesa

D' EN

Alfons Vilarasau

Carrer de PELAYO, 6, bis.

BARCELONA

Especialitat en lunches.

Se recomana á tots los estudiants. Als que sian fills de PALAMÓS y ensenyin LA SENYERA, gran rebaixa de preus. Un bard, 0'10 pessetas.

Impronta i Llibreria de l' AVENÇ

DE

Massó, Casas & Elias

Ronda de l' Universitat, 4.—BARCELONA

— — —

Cançons catalanes, harmonisades per

Enrich Morera.

Sant Ramón, Plany, El comte Arnau, El Rossinyol, Montanyes de Canigó, Els Segados, etc.

Una, dos rals.

Rellotjeria d' en NARCÍS FERRER

Arrabal interior, n.º 1.—**Palafrugell.**

Rellotges de totas menas en preus y marcas.

Arracades, anells y brasselets.

Objectes de metall.

Representant en Palamós, FELIU GROSA,

MEDICAMENTS ACREDITATS,

recomenats per la ciència médica.

Xarop de Hipofosfits GIMBERNAT

El meller de ls tònichs reconstituyents coneeguts, obre el appetit, cura la anèmia clorosis (colors pàlits), enfermetats medulars, isterisme, insomni: de efectes sorprendents en las convalescències: frasc 10 rals.

Farmacia del autor, Conde del Asalto, 14.—Barcelona.

PALAMÓS, D. Joan Vilar, farmaceutich.

La Senyera

Setmanari català

Redacció y administració,

Carrer MAJOR, 27.—PALAMÓS

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Palamós, tres mesos. 1,50 pessetas

Fora, » » 2'00 »

Estranger y Ultramar, 1 any 12'00 »

Anuncis y comunicats, á preus convinguts.

No 's tornaran ls originals.

Els Quatre Gats

Carrer de Montesión

Barcelona.

Local artístich. Café y begudas d' inmillorable calitat.

La visita á ELS QUATRE GATS es indispensable á tot bon "touriste,"

Excelent cuyna catalana.

JOAQUIM DAURA

Sastre

13, Unió, 13

Barcelona

Elegancia en lo tall, confecció perfecta, preus módichs.

Totas las temporadas visita 'ls pobles de **Palamós**, **Sant Feliu de Guixols** y **Palafrugell** ab un grandiós mostruari.

Establiment de Fèlix Pla Garriga

Antiga casa d' en PIÁCIDO

Carrer MAJOR, N.º 32 y 33.—**Palamós**

En aquesta acreditada botiga trobarán sempre tot lo relatiu á CONFITERIA, COMESTIBLES, DROGAS, BATERIA DE CUYNA, LÓSA, CRISTALL y altres mes **Seccions** ja coneigudas del públic.

S' ha rebut un variat y complert assortit d'

Objectes de Semana Santa

á preus molt reduits.

Gran existencia de **Ciris** de tota classe y tamays.

Preu ficsò.

FRENO ZEPHIR

NO PNEUMATIC

Unich aparell practich qu' apreta sempre la tanca en son encaix, sens la mes insignificant remor, y evita per comport un tench de cop per forta que sia la corrent d' ayre.

Naumann Ciclos

La superioritat d' aqueixas màquines s' impossà sobre totas las demés, puig en tots sos detalls tenen la mes absoluta perfecció.

Unich representant en aqueixa comarca.

Hugo Sanner
PALAMÓS

Estampa d' en Octavi Viader, S. Feliu de Guixols.